REZOLUCIJA (EU) 2022/1826 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 4. svibnja 2022.

s primjedbama koje su sastavni dio Odluke o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativne lijekove 2 (preimenovanog u Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje) za financijsku godinu 2020.

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativne lijekove 2 za financijsku godinu 2020.,

— uzimajući u obzir članak 100. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0072/2022),

A. budući da je Zajedničko poduzeće za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za inovativne lijekove („Zajedničko poduzeće IMI") osnovano u prosincu 2007. na razdoblje od 10 godina kako bi se znatno poboljšala učinkovitost i djelotvornost postupka razvoja lijekova s dugoročnim ciljem da farmaceutski sektor proizvodi učinkovitije i sigurnije inovativne lijekove;

B. budući da je nakon donošenja Uredbe Vijeća (EU) br. 557/2014 ([1]) u svibnju 2014. Zajedničko poduzeće za provedbu zajedničke tehnološke inicijative za inovativne lijekove 2 („Zajedničko poduzeće IMI 2") osnovano na razdoblje do 31. prosinca 2024.; budući da je u lipnju 2014. ono zamijenilo i naslijedilo Zajedničko poduzeće IMI, a cilj mu je dovršenje istraživačkih aktivnosti u okviru Sedmog okvirnog programa te pokretanje novog projekta u okviru programa Obzor 2020.;

C. budući da su Unija, koju predstavlja Komisija, i Europska federacija farmaceutske industrije i udruženja („industrija") članovi osnivači Zajedničkog poduzeća IMI i Zajedničkog poduzeća IMI 2;

D. budući da maksimalan doprinos Unije Zajedničkom poduzeću IMI za razdoblje od deset godina iznosi 1 000 000 000 EUR i isplaćuje se iz proračuna Sedmoga okvirnog programa te da članovi osnivači trebaju jednako pridonositi pokrivanju tekućih troškova Zajedničkog poduzeća IMI, svaki u iznosu koji ne premašuje 4 % ukupnog doprinosa Unije;

E. budući da maksimalan doprinos Unije Zajedničkom poduzeću IMI 2 za razdoblje od deset godina, uključujući odobrena sredstva Europskog udruženja slobodne trgovine, iznosi 1 630 000 000 EUR i isplaćuje se iz proračuna programa Obzor 2020. i doprinosa članova koji, osim Komisije, moraju sudjelovati u pokrivanju 50 % tekućih troškova te u pokrivanju operativnih troškova doprinosima u gotovini, naravi ili na oba načina u iznosu jednakom financijskom doprinosu Unije;

Upravljanje proračunom i financijama

1. konstatira da prema izvješću Revizorskog suda o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća IMI 2 za godinu koja je završila 31. prosinca 2020. („Izvješće Revizorskog suda") računovodstvena dokumentacija vjerno odražava, u svim bitnim aspektima, financijsko stanje Zajedničkog poduzeća IMI 2 na dan 31. prosinca 2020., rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom, u skladu s odredbama njegovih financijskih pravila i računovodstvenim pravilima koja je donio računovodstveni službenik Komisije; nadalje primjećuje da su, prema izvješću Revizorskog suda, transakcije na kojima se temelji godišnja računovodstvena dokumentacija zakonite i pravilne u svim značajnim aspektima;

2. primjećuje da je konačni raspoloživi proračun Zajedničkog poduzeća IMI 2 za 2020., uključujući ponovno unesena neiskorištena odobrena sredstva iz prethodnih godina, namjenske prihode i preraspodjele u sljedeću godinu, iznosio 276 538 561 EUR u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza (od čega 269 829 327 EUR iz proračuna Unije) i 241 559 114 EUR u odobrenim sredstvima za plaćanje (od čega 232 349 880 EUR iz proračuna Unije); primjećuje da je izvršenje proračuna odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje doseglo 98,66 %, odnosno 97,08 %;

([1]) Uredba Vijeća (EU) br. 557/2014 od 6. svibnja 2014. o osnivanju zajedničkog poduzeća za inicijativu za inovativne lijekove 2 (SL L 169, 7.6.2014., str. 54.).

3. primjećuje da je od 1 000 000 000 EUR doprinosa koje privatni članovi trebaju uplatiti za operativne aktivnosti Zajedničkog poduzeća IMI do kraja 2020. Zajedničko poduzeće IMI prijavilo i potvrdilo doprinose u naravi te novčane doprinose u iznosu od 759 471 000 EUR od privatnih članova, od čega 737 573 000 EUR doprinosa u naravi i 21 898 000 EUR doprinosa u gotovini; primjećuje da je tijekom 2020. Zajedničko poduzeće IMI provodilo 11 projekata, od kojih su tri dovršena 31. prosinca 2020.;

4. primjećuje da je stopa upotrebe odobrenih sredstava za plaćanje Zajedničkog poduzeća IMI za projekte Sedmog okvirnog programa iznosila 96 %;

5. primjećuje da su od 1 425 000 000 EUR doprinosa u naravi i novčanih doprinosa koje članovi industrije trebaju uplatiti za operativne aktivnosti Zajedničkog poduzeća IMI 2 prijavljeni i potvrđeni doprinosi u naravi u iznosu od 317 206 000 EUR i novčani doprinosi u iznosu od 20 717 000 EUR te da su prijavljeni i potvrđeni novčani doprinosi u iznosu od 7 064 000 EUR i doprinosi u naravi u iznosu od 34 972 000 EUR pridruženih članova; nadalje primjećuje da su, slijedom toga, na kraju 2020. ukupni doprinosi članova industrije i pridruženih partnera aktivnostima Zajedničkog poduzeća IMI 2 u okviru programa Obzor 2020. iznosili 379 959 000 EUR, dok su novčani doprinosi Unije iznosili 643 180 000 EUR; potvrđuje da su pravila o pretfinanciranju utvrđena Financijskom uredbom i predloškom sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava i očekuje da će do kraja Zajedničkog poduzeća IMI 2 sektorski doprinosi odražavati ulaganja Unije na programskoj razini; primjećuje da je, kad je riječ o proračunu za 2020. raspoloživom za projekte u okviru programa Obzor 2020., stopa izvršenja za odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila 100 %, a za odobrena sredstva za plaćanje 99,7 %; primjećuje da je tijekom 2020. Zajedničko poduzeće IMI 2 provodilo 92 projekata, od kojih je šest dovršeno 31. prosinca 2020.; primjećuje da je povećanje preuzetih obveza u 2020. u iznosu od 200 400 000 EUR (financiranje Unije) i 182 300 000 EUR (preuzeta obveza industrije i pridruženih partnera) proizašlo iz zaključenja 19 novopotpisanih sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava Zajedničkog poduzeća IMI 2, uključujući osam projekata za izvanredni poziv na dostavu prijedloga o liječenju i dijagnosticiranju koronavirusa;

6. primjećuje da se u zajedničkim poduzećima primjenjuju različiti postupci za izračunavanje doprinosa u naravi i poziva na usklađivanje izračuna doprinosa u naravi među zajedničkim poduzećima;

7. prima na znanje iz izvješća Revizorskog suda da su projekti Zajedničkog poduzeća IMI 2 dugotrajni zbog naravi njegova istraživanja i da je ta situacija primjer različitih stupnjeva ostvarenja ciljeva doprinosa utvrđenih u uredbama o osnivanju zajedničkih poduzeća u pogledu aktivnosti iz programa Obzor 2020. te da zbog toga postoji opasnost da razina administrativnih resursa potrebnih za pravodobno upravljanje financijskim sredstvima Zajedničkog poduzeća možda nije dovoljna zbog sve većeg broja projekata iz višestrukih programa višegodišnjeg financijskog okvira koji se provode istodobno; poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da preispita svoju organizacijsku strukturu i kadrovske potrebe kako bi se zajamčio kontinuitet poslovanja u razdobljima znatno pojačanog radnog opterećenja; poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da pruži više transparentnosti u procesu donošenja odluka u pogledu svojih istraživačkih prioriteta i da u sljedećem godišnjem izvješću izvijesti o odabranoj metodi;

8. primjećuje da je u 2020. Zajedničko poduzeće IMI 2 ipak uspjelo izvršiti završne isplate bespovratnih sredstava iz Sedmog okvirnog programa; osim toga, primjećuje da Revizorski sud navodi da je Zajedničko poduzeće IMI 2 prijavilo stopu preostale pogreške ispod praga značajnosti od 2 % na temelju rezultata *ex post* revizije na kraju 2020;

9. primjećuje iz izvješća Revizorskog suda da praksa Zajedničkog poduzeća IMI 2 prema kojoj ponovno aktivira neiskorištena odobrena sredstva za plaćanje iz prethodnih godina u vrijednosti neiskorištenih odobrenih sredstava za preuzimanje administrativnih obveza ima za posljedicu akumuliranje neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje i da je, pogoršana učinkom pandemije bolesti COVID-19, ta praksa rezultirala niskom stopom izvršenja proračuna za administrativni proračun Zajedničkog poduzeća IMI 2 (glava 2) od 51 %; potvrđuje da je nepotrošeni iznos odobrenih sredstava za plaćanje u okviru glave 2 bio 3,2 milijuna EUR, u usporedbi s ukupnim proračunskim odobrenim sredstvima u visini od 241 559 114 EUR; prima na znanje odgovor Zajedničkog poduzeća IMI 2 da strogo planiranje proračuna i mehanizam izmjena nisu omogućili provedbu odgovarajućih prilagodbi vrlo promjenjivoj i nesigurnoj kriznoj situaciji na globalnoj razini potaknutoj pandemijom te da u 2021. planira prenijeti manji iznos administrativnih odobrenih sredstava za plaćanje od iznosa preuzetih obveza prenesenih u 2021. pod glavom 2. za infrastrukturne rashode te da planira platiti razliku iz ovogodišnjeg proračuna; poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da razvije plan kojim bi se ograničila reaktivacija neiskorištenih odobrenih sredstava za plaćanje, kao način da se spriječi niska razina stope izvršenja proračuna;

Uspješnost

10. primjećuje da je Zajedničko poduzeće IMI 2 pokrenulo ubrzani poziv na dostavu prijedloga o liječenju i dijagnosticiranju koronavirusa, što je iznjedrilo osam projekata; osim toga, prima na znanje pokretanje triju dodatnih poziva na dostavu prijedloga koji obuhvaćaju teme o rijetkim bolestima, zaraznim bolestima, raku, neurodegenerativnim bolestima i autoimunim bolestima; osim toga, primjećuje potpisivanje 19 novih sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte uz ukupni kombinirani proračun od 380 000 000 EUR, što čini ukupni portfelj od 167 projekata Zajedničkog poduzeća IMI 2; primjećuje da je naglasak novih projekata na raku, dijabetesu, pretilosti, digitalnom zdravlju, umjetnoj inteligenciji, naprednoj terapiji, otkrivanju lijekova i pitanjima u području okoliša;

11. konstatira da je u godišnjem izvješću o radu za 2020. istaknuto da je Zajedničko poduzeće IMI 2 kao stručnjake za evaluaciju angažiralo 235 stručnjaka iz 29 zemalja; među tim stručnjacima bilo je 105 žena i 130 muškaraca; pozdravlja činjenicu da Zajedničko poduzeće IMI 2 u tom smislu nastavlja poboljšavati rodnu ravnopravnost;

12. primjećuje da, osim što prikuplja podatke za izvještavanje u skladu s relevantnim standardnim ključnim pokazateljima uspješnosti programa Obzor 2020. za procjenu rezultata i učinaka posebnih ciljeva programa, Zajedničko poduzeće IMI 2, upotrebljava ključne pokazatelje uspješnosti za praćenje aktivnosti u 10 strateških područja; nadalje primjećuje da Zajedničko poduzeće IMI 2 prikuplja podatke o tim točkama putem posebne internetske platforme na kojoj koordinatori projekata mogu dostaviti rezultate svojih projekata, čime se i Zajedničkom poduzeću IMI 2 omogućuje da objedinjuje i analizira podatke te da dobije širi kontekst o ostvarenjima projekta usporedo s njihovim razvojem; primjećuje da, iako su ti ključni pokazatelji uspješnosti osmišljeni za Zajedničko poduzeće IMI 2, Zajedničko poduzeće IMI 2 prema potrebi prikuplja i podatke za projekte Zajedničkog poduzeća IMI, čime se omogućuje ispitivanje učinaka Zajedničkog poduzeća od njegove uspostave; osim toga, prima na znanje da analiza podataka prikupljenih do 31. prosinca 2020. pokazuje da su gotovo sva relevantna prioritetna područja u strateškom istraživačkom programu Zajedničkog poduzeća IMI 2 obuhvaćena projektima Zajedničkog poduzeća IMI 2 (11 od 12);

13. primjećuje da su nekoliko novih alata i procesa dobivenih iz projekata Zajedničkog poduzeća IMI 2 proveli sudionici u toj industriji (primjeri su takve provedbe životinjski modeli, standardi, biomarkeri, standardni operativni zahvati, upotreba platformi za pretraživanje, mreža za klinička ispitivanja itd.). podaci pokazuju i to da je bilo 176 provedbenih rezultata za Zajedničko poduzeće IMI 2 (u odnosu na cilj od 50) i 482 provedbena rezultata kad se zajedno uzmu u obzir Zajedničko poduzeće IMI i Zajedničko poduzeće IMI 2; osim toga, konstatira da 60 % projekata uključuje organizacije pacijenata i udruženja zdravstvenih djelatnika kao konzorcijske partnere, članove savjetodavnih odbora, članove skupina dionika itd. te da je taj trend ostao stabilan tijekom provedbe Zajedničkog poduzeća IMI 2; zabrinut je, međutim, zbog toga što se projektima Zajedničkog poduzeća IMI 2 još uvijek ne može zajamčiti pristupačnost, dostupnost i raspoloživost rezultata istraživanja financiranih javnim sredstvima; u tom smislu poziva nasljednika Zajedničkog poduzeća IMI 2, Zajedničko poduzeće za inicijativu za inovativno zdravlje, da odmah postavi nove zahtjeve prema kojima bi svi korisnici javnog financiranja Unije za istraživanja i inovacije za liječenje, prevenciju i dijagnostiku bili obvezni voditi se načelima pristupa, djelotvornosti, dostupnosti i raspoloživosti;

14. primjećuje da se time otkriva dinamika prema kojoj projekti Zajedničkog poduzeća IMI 2 prate, a u određenim slučajevima premašuju, utvrđene ciljeve sada kad je dovršen određeni broj projekata Zajedničkog poduzeća IMI 2 i približava se završetak programskog ciklusa Zajedničkog poduzeća IMI 2;

15. prima na znanje iz izvješća Revizorskog suda da je Zajedničko poduzeće IMI 2 dalo važan doprinos zajedničkom europskom odgovoru na pandemiju bolesti COVID-19 i da je Zajedničko poduzeće IMI 2 preraspodijelilo 45 000 000 EUR svojeg proračuna za 2020. na ubrzani poziv za dostavu prijedloga pokrenut u ožujku 2020.; osim toga, prima na znanje da se sredstvima programa Obzor 2020. iz Komisije povećao iznos tog poziva na 72 000 000 EUR;

16. napominje da na pitanje prava intelektualnog vlasništva treba obratiti pozornost u svim ugovorima koji mogu dovesti do željenog ishoda ili rezultata, kao što su studije, analize ili procjene; napominje da je cilj zaštita prava pojedinačnih kreatora, ali i detaljno pojašnjenje o tome kako će se ta prava koristiti u budućnosti; napominje da bi, s obzirom na to da se nabava vrši javnim novcem, rezultati trebali biti transparentni i dostupni javnosti; poziva Zajedničko poduzeće IMI 2 da pojasni prava intelektualnog vlasništva i pokaže veću transparentnost kada su u pitanju rezultati istraživanja;

17. primjećuje da je 2020. vrijednost učinka poluge Zajedničkog poduzeća IMI 2 iznosila 1,01;

Zapošljavanje i utjecaj bolesti COVID-19 na osoblje

18. prima na znanje da je 31. prosinca 2020. 53 od 56 radnih mjesta iz plana zapošljavanja osoblja Zajedničkog poduzeća IMI 2 bilo popunjeno, pet je radnih mjesta popunjeno tijekom 2020., tri za članove privremenog osoblja i dva za članove ugovornog osoblja;

19. konstatira da je tijekom razdoblja ograničenja kretanja osoblje Zajedničkog poduzeća IMI 2 prešlo na rad na daljinu u punom radnom vremenu, pri čemu je osoblje već od prvog dana imalo pristup svim dokumentima, alatima i resursima koji su im bili potrebni; konstatira da je prelazak na rad od kuće olakšala i činjenica da je Zajedničko poduzeće IMI 2 preuzelo nekoliko standardnih alata Komisije, kao što su ARES, Sysper i cijeli skup informatičkih alata za upravljanje programom Obzor 2020.; osim toga, primjećuje da su se Zajedničko poduzeće IMI 2 i druga zajednička poduzeća koja rade u istoj zgradi usuglasila o jedinstvenom skupu pravila za osoblje koje iznimno mora raditi u uredu kako bi se zajamčila sigurnost i dobrobit osoblja, te kako bi se isplanirao postupan povratak u urede; sa zabrinutošću prima na znanje izazove povezane s pandemijom bolesti COVID-19 za osoblje, posebno uzimajući u obzir različite životne okolnosti, nemogućnost pristupa uredskom prostoru i moguće učinke izolacije; traži od Zajedničkog poduzeća IMI 2 da se usredotoči na dobrobit, upravljanje stresom i ravnotežu između poslovnog i privatnog života svoga osoblja; traži od uprave da osigura uspostavu odgovarajućih struktura potpore kako bi se zajamčila psihološka dobrobit osoblja;

Unutarnja revizija

20. primjećuje da je 2020. Služba za unutarnju reviziju provela reviziju dodjele bespovratnih sredstava iz programa Obzor 2020. u Zajedničkom poduzeću IMI 2, kako je prvotno predviđena u strateškom planu unutarnje revizije za razdoblje 2019. 2021.; osim toga, primjećuje da je cilj te revizije bio procijeniti primjerenost strukture i učinkovitosti te djelotvornosti uspostavljenog sustava unutarnje kontrole za provedbu sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava u okviru programa Obzor 2020.;

21. primjećuje da je u studenome 2020. izvršni direktor Zajedničkog poduzeća IMI 2 obavijestio unutarnje revizore o najnovijem organizacijskom i operativnom razvoju Zajedničkog poduzeća IMI 2 i o rezultatima najnovije procjene rizika te je pružio povratnu informaciju o potencijalnim temama revizije u pripremi za strateški plan Službe unutarnje revizije;

Sustavi unutarnje kontrole

22. prima na znanje da je Revizorski sud zaključio da je Zajedničko poduzeće IMI 2 uspostavilo pouzdane postupke *ex ante* kontrole financijske i operativne dokumentacije te da je 2018. Zajedničko poduzeće IMI 2 provelo okvir unutarnje kontrole Komisije, koji se temelji na 17 načela unutarnje kontrole;

23. prima na znanje iz izvješća Revizorskog suda da Zajedničko poduzeće IMI 2 provodi *ex post* revizije međuplaćanja i završnih plaćanja u okviru Sedmog okvirnog programa u prostorijama korisnikâ, dok je za *ex post* revizije zahtjeva za povrat projektnih troškova u okviru programa Obzor 2020. odgovorna Komisijina Zajednička služba za reviziju (CAS) te da je na temelju rezultata *ex post* revizija dostupnih na kraju 2020. Zajedničko poduzeće IMI 2 prijavilo reprezentativnu stopu pogreške od 2,16 % i stopu preostale pogreške od 1,14 % za svoje projekte u okviru Sedmog okvirnog programa te reprezentativnu stopu pogreške od 1,13 % i stopu preostale pogreške od 0,74 % za projekte programa Obzor 2020. (poravnanje i završna plaćanja); nadalje, primjećuje da je, u skladu s Komisijinim prijedlogom uredbe za Obzor 2020., krajnji cilj preostale razine pogreške pri zaključenju programa, nakon što se uzme u obzir financijski učinak svih revizija, mjera ispravljanja i povrata, dosegnuti razinu koja je što bliža razini od 2 %;

24. prima na znanje da je, prema izvješću Revizorskog suda, u okviru operativnih kontrola, Revizorski sud proveo reviziju nasumično odabranih plaćanja izvršenih 2020. u okviru programa Obzor 2020. na razini krajnjih korisnika kako bi potkrijepio stope pogreške utvrđene *ex post* revizijama i da se tim detaljnim revizijama u jednom slučaju otkrila sustavna pogreška veća od 1 % troškova nad kojima se provodi revizija, povezana s prijavljenim izravnim troškovima zbog toga što ih je korisnik pogrešno prijavio kao „druge izravne troškove”, nekoliko stavki neizravnih troškova koje se ne mogu izravno pripisati projektu; međutim, primjećuje da takve izravne troškove obuhvaća paušalna stopa od 25 % iznosa izravnih troškova;

25. naglašava da su u izvješću Revizorskog suda navedene kontinuirane sustavne pogreške u troškovima osoblja koje su prijavili korisnici, posebno MSP-ovi i novi korisnici; naglašava da su takve pogreške također bile redovito utvrđene u *ex post* revizijama CAS-a i njegovih ugovornih revizora; naglašava činjenicu da na stranici 39 izvješća, Revizorski sud ističe da su pojednostavnjenje pravila Obzora 2020. za prijavljivanje troškova za osoblje i šira upotreba pojednostavljenih mogućnosti financiranja preduvjet za buduće okvirne programe istraživanja kako bi se stopa pogreške stabilizirala ispod praga značajnosti; potiče Zajedničko poduzeće da ojača svoje sustave unutarnje kontrole s obzirom na to da su MSP-ovi i novi korisnici podložniji pogreškama.